

Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

Pro svoji práci jsem si zvolil článek s titulkem „Lidé jsou šťastnější na venkově a s přáteli. Až na ty nadprůměrně inteligentní“, publikovanou v časopise Respekt 2. 4. 2016. V textu autor odkazuje na článek z blogu Washington post, kde se analýze výsledků studie věnují podrobněji. Samotná studie nese název „Country roads, take me home... to my friends: How intelligence, population density, and friendship affect modern happiness“ (Li & Kanazawa, 2016).

Začal bych analýzou nadpisu článku, kde se píše „Peklo skutečně mohou být ti druzí, jak popisoval Jean-Paul Sartre, obzvláště když je člověk nadprůměrně inteligentní.“ Ve studii se opravdu dovídáme, že u lidí s jednou SD nad průměrem hodnoty IQ, při vyšší frekvenci socializace s přáteli, klesá průměrná životní spokojenost, a to dokonce na nižší hodnotu, než u lidí s jednou SD pod průměrem hodnoty IQ, při nižší frekvenci socializace s přáteli. Nadpis může být zavádějící, protože skupiny s průměrnými hodnotami IQ a s jednou SD pod průměrem, vykazují opačný efekt. Tedy že při vyšší frekvenci socializace uvádí vyšší životní spokojenost (I když skupina pod průměrem je tímto ovlivněna výrazněji).

Dále se ve článku objevuje otázka „Proč si chytrí lidé vystačí s méně přáteli?“. Myslím, že zde došlo k neshodě v interpretaci. Ve studii se nepíše přímo to, že si chytrí lidé vystačí s méně přáteli. Naopak zde autoři přímo uvádí, že inteligentnější jedinci mají vyšší frekvenci socializace s přáteli, než ti méně inteligentní. Dokládají, že výsledky neleze interpretovat tak, že by inteligentnější jedinci vědomě snižovali frekvenci socializace s přáteli (nebo ji v případě podprůměrně inteligentních záměrně zvyšovali), aby tak využili svoji úroveň inteligence k dosažení vyšší životní spokojenosti. Uvádějí zde dvě možná vysvětlení. Zaprvé, jedinci obecně neznají (nepočítají s ním) divergentní vztah efektu socializace s přáteli na spokojenost v životě a úroveň jejich inteligence. Zadruhé, jedinec nemusí mít plnou kontrolu nad frekvencí socializace s přáteli, dokonce ani nad počtem svých přátel. Přátelství je poměrně složitá interakce, která si žádá určité socializační schopnosti. Inteligentnější jedinci by jednoduše mohli mít více potenciálních přátel (Li & Kanazawa, 2016).

V následujících řádcích se publicistický článek držel tématu dle mého názoru velmi dobře. Popisuje zde výchozí pozici výzkumníků a podává nástřel „teorie štěstí ze savany“, která je definována v části Introduction studie. Zmiňují zde stručně, ale výstižně evoluční podstatu výzkumné hypotézy. Přímou z článku – „Mozek, který se utvářel mezi našimi předky v prostředí africké savany, byl kupříkladu zvyklý na osídlení o hustotě menší než jeden člověk na kilometr čtvereční. Když tuto predispozici přesadíme na Manhattan, kde na jednom kilometru žije přes 26 tisíc obyvatel, jistě nastane nějaké tření.“

Dále se zaměřují i na druhou část studie, kde byl zkoumán vliv hustoty osídlení na pocit životní spokojenosti. Zdárně je zde parafrázován poznatek, že větší hustota osídlení vede k větším pocitům nespokojenosti. Lidé na venkově popisují větší pocity štěstí než ti na předměstí, a ti jsou zase spokojenější než ve velkých městech. Následně dokonce dodávají, že analogicky zde platí, že čím více mají lidé šanci trávit čas s přáteli, tím spokojeněji se cítí. S jedinou výjimkou – a tou jsou nadprůměrně inteligentní lidé, u nichž tento trend nebyl příliš znatelný a v některých ohledech zcela obrácený. Tímto dohání autor resty zmíněné výše a pozorný čtenář by snad tuto nesrovnalost odhalil i sám, bez přímého zdroje.

K tématu nadprůměrně inteligentních se autor vrací v závěru, kde shrnuje i poznatky uvedené ve studii, v části diskuze. Nejenže je (nadprůměrně inteligentní) města tolik neznepokojují, ale někdy vysloveně trpí přílišnou socializací. Kanazawa a Li na to mají svůj názor, který v zásadě říká, že inteligentnější jedinci mají větší schopnost adaptovat se na evoluční změny a čelí jim s menšími problémy. Proto jim působí menší obtíže nové situace a změna životního stylu přinášející velkoměstský ruch i větší odcizenost.

Článek bych osobně shrnul jako povedený. Nesnaží se popisovat studii jako celek, ale vybírá jen konkrétní zajímavé poznatky, které však uvádí v kontextu, srozumitelně a v souladu s původní myšlenkou studie.

Díky za váš text. Asi bych úplně nesouhlasil s kvalitou popularizace, když nedokázala reportovat odlišný vztah míry socializace se „štěstím“ podle míry inteligence. Navíc je otázkou, o jak silné efekty jde? Podle článku o velmi malé, nicméně to se již do popularizace nedostalo. Nicméně jste dobře vypíchl hlavní obtíže, práci přijímám.

Citovaná literatura

Li, K. &. (2016). Country roads, take me home...to my friends: How intelligence, population density, and friendship affect modern happiness. *British Journal of Psychology*.

Odkaz na zdrojový článek: <http://www.respekt.cz/denni-menu/lide>